

2014 09. 05

MUZEUM I INSTYTUT ZOOLOGII
POLSKA AKADEMIA NAUKul. Wilcza 64
00-679 WarszawaTel.: 22 62 87 304
Tel./Fax: 22 62 96 302

E-mail: sekretariat@miiz.waw.pl

Wasze pismo z dnia:

Wasz znak:

Nasz znak:

Data: 29 lipca 2014 r.

Ocena
dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz
osiągnięcia habilitacyjnego Dr Iwony Głazewskiej w związku z wszczęciem
postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

1. Sylwetka Habilitantki

Dr Iwona Głazewska ukończyła studia wyższe na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, uzyskując w 1980 roku stopień magistra inżyniera zootechnika. Jej praca magisterska związana była z badaniami nad poznaniem związków pomiędzy polimorfizmem transferyny i ceruloplazminy u bydła a poziomem żelaza oraz zdolnością jego wiązania przez transferynę osocza krwi. Stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii Habilitantka uzyskała w 2002 roku na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego (UG) na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Zastosowanie analizy udziału założycieli do oceny zróżnicowania genetycznego nieosowo kojarzącej się populacji na przykładzie koni czystej krwi arabskiej”. Jej promotorem był prof. dr hab. Tadeusz Jezierski. Praca doktorska została wyróżniona przez Radę Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii UG.

Kariera zawodowa Dr Głazewskiej związana była początkowo z Olsztynem, gdzie w latach 1980–1982 była zatrudniona jako asystent w Zakładzie Genetyki na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczo-Technicznej. Następnie Habilitantka przeniosła się do Gdańska i w latach 1982–1990 była pracownikiem szeregu instytucji nienaukowych (Pracownia Bakteriologii Klinicznej, Technikum Przemysłu Spożywczego i Chemicznego, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Zakład Higieny Weterynaryjnej). Następnie, jako specjalista, pracowała 2 miesiące w Centrum Biologii Morza PAN, aby od 1 sierpnia 1990 r. już na stałe związać się z Uniwersytetem Gdańskim. Do roku 2003 pracowała jako specjalista, a następnie, w latach 2003–2010, jako adiunkt w Katedrze Genetyki UG. Od lipca 2010 r. jest adiunktem w Katedrze Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody UG.

Zainteresowania badawcze Habilitantki koncentrują się na analizach wielopokoleniowych rodowodów u wybranych ras psów i koni czystej krwi arabskiej. Do ich weryfikacji wykorzystuje linie żeńskie bazując na wybranych fragmentach sekwencji mitochondrialnego DNA. Odrębny rozdział Jej aktywności naukowej stanowią (a raczej stanowiły) badania polimorfizmu markerów białkowych u bezkręgowców (głównie skorupiaków).

2. Ocena dorobku naukowego

W swoim dorobku Dr Głazewska ma łącznie 19 artykułów naukowych, z tego na okres po doktoracie (lata 2002–2014), jak podaje Habilitantka, przypada 15 publikacji; 13 z nich ukazało się w czasopismach z listy filadelfijskiej (11 po uzyskaniu stopnia doktora). Pięć z nich weszło w skład osiągnięcia naukowego. Z powyższej statystyki czasopism „filadelfijskich” należałoby jednak odjąć dwie publikacje z *Animal Science Papers and Reports* z 2000 i 2004 roku, bowiem w tym czasie czasopismo to nie było indeksowane przez Thomson Scientific (czyli de facto nie miało swojego współczynnika przebiccia [=impact

factor, IFJ). Większość z tych artykułów została przygotowana we współautorstwie, a udział Dr Głazewskiej w opracowaniu prac niehabilitacyjnych wahał się od 90% do 15%.

Z w/w dorobku do najciekawszych zaliczyłbym publikację współautorską:

Głazewska I., Jeziński T. 2004. Pedigree analysis of Polish Arabian horses based on founder contributions. *Livestock Production Science* 90, 293-298 (IF=1,363), która do tej pory miała 17 cytacji. Jest to zresztą jedna z dwóch prac będących pokłosiem doktoratu Habilitantki. Stanowi ona nowe spojrzenie na polską populację koni arabskich, pochodzących ze stadnin państwowych z lat 1948–1997. Wykorzystując dane rodowodowe Autorzy pracy wykazali, że pierwszymi przodkami powojennych polskich arabów, definiowanymi w analizach rodowodowych jako założyciele populacji, było 213 koni o bardzo różnych udziałach (sięgających do 8%) w puli genowej współczesnej populacji.

Inną pracą, o której chciałbym wspomnieć, jest publikacja jednoautorska: **Głazewska I.** 2008. Genetic diversity in Polish hounds estimated by pedigree analysis *Livestock Science* 2-3, 296-301 (IF=1,091) — 10 cytacji. W pracy tej Habilitantka przeanalizowała informacje rodowodowe pochodzące z lat 1960–2004 i dotyczące ogarów polskich, rodzimej rasy psów myśliwskich. Analiza udziałów genów 19 założycieli rasy w puli genowej populacji wskazała na silne różnice i dominującą rolę zaledwie dwóch założycieli rasy, których łączne udziały w puli wahały się od 61% do 79%.

W dorobku Dr Głazewskiej jest także jedna pozycja książkowa: „*Księga hodowlana hovawartów. Baza danych rodowodowych 1988-2004*” (2006), która ukazała się staraniem Klubu Hovawarta. Łącznie na 140 stron Habilitantka zebrała podstawowe informacje rodowodowe dotyczące pochodzenia 511 psów z pierwszych lat hodowli hovawartów — rasy stróżująco-obronnej — w Polsce, a także 75 rodowodów psów importowanych oraz zagranicznych reproduktorów. Opracowanie ma formę tabelaryczną z wykazem miotów uszeregowanych według dat urodzenia, ojców i hodowli. Uzyskane wyniki wskazują na znaczący udział zagranicznych psów i suk hodowlanych w polskiej hodowli hovawartów. Problem ten jest śledzony przez Habilitantkę na bieżąco i uzupełnienia w bazie rodowodowej dostępne są w formie elektronicznej na stronie internetowej „Projekt Sicz Orłowska” (www.siczorlowska.republika.pl). Na tej samej stronie znajduje się „Baza rodowodowa ogarów polskich” za lata 1960–2008, która również została stworzona przez Dr Głazewską.

Generalnie tematykę prac Dr Głazewskiej uważam za niszową, na pewno interesującą dla wybranych gremiów (kynolodzy, specjaliści ds. hodowli koni), bardziej o charakterze aplikacyjnym niż w nurcie badań podstawowych. Tego typu podejście przekłada się jednak na liczbę cytacji ($n = 55$, czego 1/5 stanowią autocytacje; dane za lata 1996–2014, według *Science Citation Index Expanded*). Część z publikacji Habilitantki (np. na temat ogara polskiego) ma również charakter wyraźnie lokalny, co również wpływa na ich cytowalność. Indeks Hirscha = 5.

W obszarze nauk przyrodniczych, nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych do oceny dorobku naukowego bierze się pod uwagę m.in.: i) sumaryczny *impact factor* publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania; ii) liczbę cytowań publikacji według bazy Web of Science; iii) indeks Hirscha (H) opublikowanych publikacji według bazy Web of Science. Wyniki Dr Głazewskiej (i = 7,098 [przed doktoratem] + 6,999 [po doktoracie] = 14,097, ii = 44 [bez autocytacji] i iii = 5) plasują ją w dolnym ale akceptowalnym zakresie tych wymagań. Co mnie martwi to pewne „zasklepienie” się Habilitantki w tematyce i przede wszystkim metodyce badań – już najwyższy czas, w erze sekwencjonowania nowej generacji (NGS), wyjść poza niewielki fragment mitochondrialnego DNA.

Moim zdaniem innym problemem Habilitantki jest również Jej bardzo mała aktywność grantowa. Przez 12 lat na stanowisku adiunkta Dr Głazewska kierowała zaledwie dwoma projektami wewnętrznymi (lata 2005–2006 i 2009), które zostały sfinansowane przez Uniwersytet Gdański. Brak jakiegokolwiek grantu zewnętrznego, nawet jako wykonawca.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie habilitacyjne Dr Iwony Głazewskiej stanowi cykl pięciu publikacji z listy filadelfijskiej, które ukazały się w latach 2007–2013:

1. **Głazewska I.**, Wysocka A., Gralak B., Prus R., Sell J. 2007. A new view on dam lines in Polish Arabian horses based on mtDNA analysis. *Genetics Selection Evolution* 39, 609–619 (IF=1,735) — 6 cytacji;
2. **Głazewska I.** 2010. Speculations on the origin of the Arabian horse breed. *Livestock Science* 129, 49–55 (IF=1,295) — 6 cytacji;
3. **Głazewska I.**, Prusak B. 2012. Evaluation of the effectiveness of introducing new alleles into the gene pool of a rare dog breed: Polish Hound as the example. *Czech Journal of Animal Science* 57, 248–254 (IF=0,922) — 2 cytacje;
4. **Głazewska I.**, Zielińska S., Prusak B. 2012. Formation of a new dog population observed by pedigree and mtDNA analyses of the Polish Hovawart. *Archiv für Tierzucht* 55, 391–401 (IF=0,463) — 1 cytacja;
5. **Głazewska I.**, Prusak B., Gralak B. 2013. Pedigrees as a source of information in mtDNA studies of dogs and horses. *Animal Genetics* 44, 2, 227–230 (IF=2,584) — 1 cytacja.

W każdym z tych artykułów Dr Głazewska jest pierwszym autorem (jedna publikacja jest jedno autorska), który przede wszystkim odpowiadał za autorstwo koncepcji i planu badań, napisanie podstawowej wersji maszynopisu oraz wykonanie analizy rodowodowej. Udział procentowy Habilitantki w przygotowaniu prac współautorskich wahał się od 50% (publikacja nr 4) do 80% (publikacja nr 5).

Generalnie przedstawiony cykl prac habilitacyjnych stanowi spójną całość. Ich tematem wiodącym jest „Wykorzystania mitochondrialnego DNA w badaniach wybranych populacji rodowodowych”. Jest to zarazem przykład połączenia zasobów informacji rodowodowej sięgającej do 20 pokoleń wstecz z badaniami genetycznymi. W przypadku Habilitantki obiektem tych badań są trzy populacje zwierząt rodowodowych: koni czystej krwi arabskiej oraz psów rasy ogar polski i hovawart. Wszystkie te populacje charakteryzują się niewielką liczebnością.

W pracy nr 1 chodzi o wykorzystanie mtDNA (458 par zasad z pętli D) do weryfikacji historycznych rodowodów polskich koni arabskich. W wyniku analizy stwierdzono, że w przypadku dwóch z pięciu linii o nie do końca wyjaśnionych korzeniach dane genetyczne przemawiają za ich w pełni arabskim pochodzeniem. Z kolei w pracy nr 2 Habilitantka zajęła się tematem pochodzenia rasy koni arabskich, których powstanie (a było to jeszcze nim Bóg ulepił z gliny człowieka) zostało opisane w świętej księdze islamu, Koranie. Uzyskane wyniki, bazujące na analizie 278 par zasad z rejonu kontrolnego mtDNA (w tym dla 13 koni z grobowca Scytów — dane z GenBanku), wskazały na wielu założycieli. Ujawniły także, jak pisze Habilitantka, że „idea czystości rasowej koni arabskich może być rozważana wyłącznie w kontekście zapisów rodowodowych z ostatnich dwustu lat.”

Dwie kolejne prace są poświęcone dwóm rasom psów: ogarom polskim i hovawartom (a właściwie ich polskiej populacji). W pracy nr 3 Habilitantka, wykorzystując 660 par zasad (głównie z rejonu kontrolnego mtDNA), wskazała na „pułapkę niemożności genetycznej”: bardzo ubogą pulę genową rasy, której wzbogacenie psami spoza jej kręgu jest

nieakceptowalne przez kynologów ze względu na gorszą jakość potomstwa. Z kolei w pracy nr 4 Dr Głazewska zajęła się nowo tworzoną populacją hovawartów w naszym kraju. Przeprowadziła analizę rodowodową i wykorzystała mtDNA (podobnie jak w przypadku ogarów było to 660 par zasad) do ustalenia pochodzenia założycielek populacji i stopnia ich spokrewnienia, a także do weryfikacji rodowodów. Ostatnia publikacja z osiągnięcia habilitacyjnego stanowi podsumowanie doświadczeń Habilitantki z dotychczasowych analiz rodowodowych populacji psów i koni, i jest to zarazem publikacja w czasopiśmie o najwyższym IF (ponad 2,5).

Wyniki badań Habilitantki posłużyły do oceny sposobu zarządzania analizowanymi populacjami oraz do wskazania ich genetycznie najważniejszych przedstawicieli, istotnych dla hodowli zachowawczej. Do końca nie wiem jednak dlaczego w swoich badaniach Dr Głazewska przez cały czas bazuje na mtDNA (i to zazwyczaj na jego niewielkim, choć zmiennym fragmencie) i linii żeńskiej, a zatem Jej ocena zapisów rodowodowych jest zawsze ograniczona do jednej z płci. Aż prosi się aby w tych pracach zwrócić także uwagę na dziedziczenie „po mieczu” i wykorzystać DNA z chromosomu Y. Generalnie jednak moja ocena osiągnięcia naukowego jest pozytywna.

4. Ocena działalności dydaktycznej i organizacyjnej

W związku z pracą na Uczelni, spodziewałem się, że Dr Głazewska, oprócz działalności naukowej, będzie także mocno zaangażowana w zajęcia dydaktyczne. Z przesłanych mi danych brak informacji na ten temat. Z CV Habilitantki wynika jedynie, że pełniła rolę opiekuna jednej pracy magisterskiej (2010). Dr Głazewska nie jest również członkiem jakichkolwiek gremiów międzynarodowych i krajowych typu komitetu czy towarzystwa naukowego; nie bierze także udziału w sieciach czy konsorcjach badawczych. Nie może się również wykazać jakimikolwiek stażami, nawet krajowymi, nie wspominając o zagranicznych. Jest również mało aktywna konferencyjnie, przede wszystkim na forach międzynarodowych. W swojej całej karierze naukowej przedstawiła 4 referaty na konferencjach ogólnopolskich oraz miała 11 doniesień posterowych (w tym 5 na konferencjach międzynarodowych). Trudno liczyć na jakąkolwiek współpracę zagraniczną przy tak niewielkim zaangażowaniu.

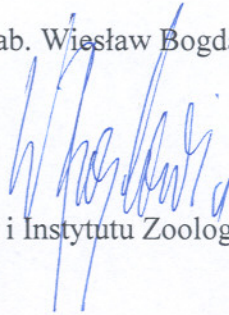
Ważnym aspektem działalności Dr Głazewskiej jest popularyzacja. Jej artykuły popularno-naukowe ukazały się w różnych czasopismach takich jak *Koń Polski*, *Pies*, *Ogar i Gończy – Biuletyn Klubu Ogara i Gończego Polskiego*, *Biuletyn Klubu Hovawarta* czy na portalach internetowych (m.in. www.siczorlowska.republika.pl i www.rasypolskie.com). Brała także m.in. udział w Bałtyckim Festiwalu Nauki w latach 2002, 2006, 2010 i 2011, w tym dwukrotnie jako koordynator ekspozycji Katedry Genetyki; prowadzi wykłady dla uczniów szkół licealnych w cyklu „Zaproś naukowca do szkoły” (od 2010). W latach 2002–2014 wykonała 13 recenzji prac naukowych, z tego 12 to recenzje dla czasopism zagranicznych z listy filadelfijskiej (m.in. *Livestock Science* i *Journal of Applied Genetics*). In plus, można także zaliczyć zamieszczenie kilkunastu sekwencji mitochondrialnych koni arabskich i psów w GenBanku.

W podsumowaniu, oceniając działalność dydaktyczną jak i organizacyjną Dr Głazewskiej, chciałbym zaznaczyć, że odczuwam duży niedosyt, być może w pewnym stopniu wynikający z choroby Habilitantki (o której wspomina w jednym z punktów swojego CV). Moja ocena za ten zakres działalności dla osoby zatrudnionej w placówce uniwersyteckiej jest zaledwie dostateczna.

Wniosek

Po zapoznaniu się z dokumentacją dotyczącą dorobku naukowego oraz osiągnięciem habilitacyjnym Dr Iwony Głazewskiej stwierdzam, iż w minimalnym ale wystarczającym stopniu spełniają one warunki określone w Ustawie z dnia 18.03.2011 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22.09.2011 r. i uzasadniają nadanie Jej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biologii.

Prof. dr hab. Wiesław Bogdanowicz

Muzeum i Instytutu Zoologii PAN